

BÜLBÜL

BALALAR İÇÜN MULTİMEDİALİ
PLATFİRMA

Qırım

Wimmelbuch
Resimli kitap

Kiriş söz

Er bir halq nesilden nesilge keçip kelgen ikmetini, ürf-adetlerini ve özgün dünyabaqışını saqlap kelmege tırışa. Öz halqınıñ tarihını bilmek ve tamirlarını unutmamaq – ecdatlarınñ hatırasına, emeklerine sayğı duymaq, olarnıñ medeniy asabalıǵını kelescek nesiller içün saqlap qalmaq demektir.

Bu kitap öz saifelerinde halqınıñ samimiyet ve milliy duyǵunen siñirilgen em bayram, em adiy turmuş ayatınen tanıştıрмаq içün meraqlı seyahatqa davet ete. Kitaptaki qaramanlarınen beraber Hıdırlez bayramında, şamatalı bazar ve esnaflar mahallesinde kezirmek, şeherniñ süratlı ceryanına dalmaq fursatını bulacaqlar. Mında ananeviy bayramlar, piknikler, qoranta toplaşuvları, bala külküsinen tolu azbarlar canlana. Er bir saifede er künlük ömürniñ milliy hususietlerini, odalarınñ iç donatuvlarını, tışarıdaki mimariyetni, muqaytlıqnen saqlanǵan ve nesilden nesilge keçken ürf-adetlerni körmek mümkün.

Balalar bu kitapniñ saifelerini közden keçirgende, tek meraqlı inceliklerge diqqat etmeknen qalmaycaqlar. Aynı zamanda ailelerni birleştiren ve nesiller arasındaki baǵını pekitken bilgiler almaǵa imkân bulacaqlar.

Hıdırlez bayramı

Праздник Хыдырлез

Hıdırlez bahar bayramıdır. Rivayetke köre, Hıdır ve İlyas peyğamberler yer yüzünde dolanğanlarına ve yılda bir kere Hıdırlez kününde körüşkenlerine inanılır. Olarnıñ yolları birleşkende, bahar kele ve etraf canlanabaşlay. Bayramda halq toplaşıp yaylalarğa çıqa, biri-birlerini milliy yemeklengen sıylay ve bahardeki tabiatnıñ dülberligine quvana. Bu kün insanlar Allahnıñ bergen nimetlerine şükür etip bol bereket içün dua eteler.

At
лошадь

Qalaqay
къалакъай

At qoşusu
конные скачки

Küreş meydanı
площадка для борьбы

Qoçqar
баран

Küreşçi
борец

Çiberekçi
продавец чебуреков

Çalğıcılar
музыканты

Oyuncılar
танцоры

Horan
хороводный танец
Хоран

Salıncaq
качели

Yayla
ййла

Bazar bereketi

Изобилие на базаре

Bazar qırımtatar halqı içün yalınız bir alış-veriş yeri degil de kündelik yaşayışınıñ bir parçasıdır. Mında canlı tilimiz yañğıray ve mekânğa ait hususiy muıt üküm süre. İnsanlar bazarğa em taze mahsullar almağa, em de qonuşmaq, haber almaq ve tanış-bilişlernen körüşmek içün de baralar. Bazarda olıp keçken meraqlı ikâyeler ve soñki haberler aqqında eşitmek mümkün.

Beştahta
прилавок

Mal
товар

Alış-veriş
торговля

Taraba
лавка

Müşteri
покупатель

Qasap tükânı
мясная лавка

Aqça
деньги

Satıcı
продавец

Qasap
мясник

Cüzdan
кошелек

Esnaflar mahallesi

Квартал мастеров

Esnaflar mahallesi halqñın ananeleri canlanğan hususiy bir yerdir. Mında ustalar kilimler toquy, çölmek yasay, nağış nağışlay ve yaş nesilge öz zenaatlarınñ ineliklerini ögreteler. Halq sanat ustaları baba-dedelerimizniñ hatırasını, olarnıñ emegini ve ana-vatannıñ güzelligini saqlap qalmağa yardım ete. Büyükler kiçiklerge öz zenaatına sevgi aşılap olsalar, o zaman milliy ananeler de yaşamağa devam eter. Qırım tatar medeniyeti böyle etip qorçalanır ve nesilden nesilge keçip kelir.

Esnaf
ремесленник, мастер

Baqırcı
медник

Kilim toquycı
ткач килимов

Tükân
лавка, магазин

Çölmekçi çarqı
гончарный круг

Tezuya
станок

Tamğa
тамга

Çölmekçi
гончар

Quyumcı
ювелир

Kilim
килим

Balalar meydanığı

Детская площадка

Balalar meydanığı balalara oynap dostlaşmağa, biri-birine yardım etmege ve qağıırmağa ögretken bir mekândır. Qırımtatar ailelerinde evlâtlar er zaman büyük bir baht dep sayılğan, çoq balalı qorantalar ise ayrıca ürmeltilip kelgen. Balalar beraber oynap ana tilinde laf etse, büyüklerniñ tarif etkenlerini diqqatnen diñlese, o zaman halqniñ ananeleri yaşamağa devam eter. Üyken nesil ve kiçikler beraber vaqıt keçirip eglenseler, muabbetlerini arttırsalar, nesiller arasındaki bağ daha da qaviyleşe. Böyleliknen, balalar büyügen soñ, öz tamirlarını bilip medeniyetini saqlap qalalar.

Balalar
дети

Mahalle
квартал

Qomşular
соседи

Ayaqtaşna
велосипед

Top
мяч

Atlama yiri
скакалка

Ev
дом

Qarı
дверь

Çeşme
фонтан, источник

Bayram күнү

Праздничный день

Qırımtatarlarınıñ eki büyük bayramı bar — Qurban Bayramı ve Oraza Bayramı. Bayramları halqımız adet üzre tuvğanlar, dostlar ve qoñşularınen beraber keçire. Olar musafirlikke bara, biri-birini hayırlay, ediyeler bere ve tatlı yemekler ikram eteler. Bir filcan çoquqlı qave başında er kes sübetleşe, haber paylaşa ve şeñ, dostane muiitte vaqıt keçire. Bayramlar milliy adetlerimiziñ saqlap qalmağa yardım ete, büyüklerge ürmet, insanlarğa nisbeten merhametli ve musafirçen olmaqnı ögrete.

Cami
мечеть

Bayram
праздник

El öpmek
целовать руку

Ediye
подарок

Qurabye
къурабие

Musafir qarşılamaq
встречать гостей

Bayram urbası
праздничная одежда

Bayram bezekleri
праздничные украшения

Bayram aşıları
праздничная еда

Bayram muiiti
праздничная атмосфера

Aileniñ aqşam yemegi

Семейный ужин

Aqşam yemegi qırımtatar ailesiniñ ananeleriniñ ayrılmaz bir parçasıdır. Büyük sofa etrafında tuvğanların bir qaç nesli toplana. Sofrağa milliy yemekler qoyula. Böyle körüşüvler tuvğanlıq bağlarını qaviyleştire ve aile birliğini emiyetini hatırlata.

Musafir odası
гостиная

Çiberek
чебурек

Yantıq
янтыкъ

Sofra
обеденный стол

Burma
бурма

Köbete
кобете

Sarma
сарма

Cezve
джезве

Pilâv
пиляв

Kesek şeker
сахар кусочками

Filcan
кофейная чашка

Şeker qıyıq
шекер кьыйыкъ

Şehir hayatı

Городская жизнь

Büyük şehrin özüne has hızlı yaşamı var. Caddelerde araçlar gürültüde, kaldırımlar boyu insanlar aşıp kete, etrafta her şey hareket halinde. Şehir hayatı içinde çeşitli türden seslerin ve hareketlerin karışımının etkisi. Etrafta duyulan kurabiye ve kahve kokusu alışkanlıkları hatırlatır. Böylece, şehir hayatı içinde bile öz yurtununun kokusunu his etmek mümkündür.

Üçfener
светофор

Cadde
улица

Qaldırım
тротуар

Kiramet damı
черепичная крыша

Divar
стена

Mektep
школа

Yol çaprazı
перекресток

Duraq
остановка

Yol işareti
дорожный знак

Sport meydanı
спортивная площадка

Zebra
зебра

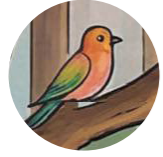
Piyade
пешеходы

Ormanda yarılgan piknik

Пикник в лесу

Qırım dülber tabiatinen meşurdır; onı qayta-qayta keşfetmek pek meraqılı ola. Balalıqtan başlap öz Vatanını: dağları, deñizi, vadileri ve qadimiy soçaqlarını öğrenmek pek müimdir. Biz doğıp-ösken diyarımıznı seyahat etkende, onıñ tekrarlanmağan güzelligini körmege öğrenemiz. Ana topraqnı yahşı tanımaq — oña olğan sevginiñ bir ifadesidir. Dostlar, keliñiz Qırımnı kezip Vatanımıznıñ er köşeçigini temelli öğreniyik ve öz topraqlarımıznıñ kerçek sahipleri olayıq!

Quş
птица

Bayraq
флаг

Terek
дерево

Sansar
белка

Qazan
къазан

Osaq
костёр

Şiş kebabi
шиш кебаб

Çadır
шалаш

Qarpız
арбуз

Ot
трава

Köbelek
бабочка

Ağıl kepçe
сачок

© UNESCO 2026

This material is available in Open Access under the Attribution-ShareAlike 3.0 IGO (CC-BY-SA 3.0 IGO) license (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/igo/>). By using the content of this publication, the users accept to be bound by the terms of use of the UNESCO Open Access Repository (<https://www.unesco.org/en/open-access/cc-sa>).

The designations employed and the presentation of material throughout this material do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of UNESCO concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

The ideas and opinions expressed in this material are those of the authors; they are not necessarily those of UNESCO and do not commit the Organization.

UNESCO – a global leader in education

Education is UNESCO's top priority because it is a basic human right and the foundation for peace and sustainable development. UNESCO is the United Nations' specialized agency for education, providing global and regional leadership to drive progress, strengthening the resilience and capacity of national systems to serve all learners. UNESCO also leads efforts to respond to contemporary global challenges through transformative learning, with special focus on gender equality and Africa across all actions.

The Global Education 2030 Agenda

UNESCO, as the United Nations' specialized agency for education, is entrusted to lead and coordinate the Education 2030 Agenda, which is part of a global movement to eradicate poverty through 17 Sustainable Development Goals by 2030. Education, essential to achieve all of these goals, has its own dedicated Goal 4, which aims to *"ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all."* The Education 2030 Framework for Action provides guidance for the implementation of this ambitious goal and commitments.

